

COLLEGE VAN TOEZICHT

ADVOCATUUR

JAARVERSLAG 2021

COLLEGE VAN TOEZICHT
ADVOCATUUR

INHOUDSOPGAVE

1.	Voorwoord	3
2.	Werkzaamheden en werkwijze	4
	2.1 Toezichtmodel	4
	2.2 Algemeen	4
	2.3 Inzet van toezichtinstrumenten	5
	2.4 Evaluatie van de werking van het dekenale toezicht op Pels Rijcken	5
	2.5 Signalen van rechtzoekenden en anderen	6
3.	Toezichtthema's	7
	Thema a – Toerusting dekens	7
	3.1 Voornemens in het werkplan 2021	7
	3.2 Werkzaamheden	7
	3.3 Bevindingen	8
	Thema b – Risicogestuurd toezicht en kwantitatieve rapportage	8
	3.4 Voornemens in het werkplan 2021	8
	3.5 Werkzaamheden	9
	3.6 Bevindingen	9
	Thema c – Integriteit, cultuur en interne controle advocaten(kantoren)	10
	3.7 Voornemens in het werkplan 2021	10
	3.8 Werkzaamheden	10
	3.9 Bevindingen	10
4.	Overige werkzaamheden	11
	4.1 Organisatie van het bureau	11
	4.2 Voortgangsrapportages	11
	4.3 Begroting	11
5.	Bijlagen	12
	5.1 Thematische uitvraag bezoekronde aan de dekens	12
	5.2 Toezicht en klachtbehandeling in cijfers	13

1. VOORWOORD

In samenwerking met alle betrokkenen heeft het college van toezicht (college) zich ook in 2021 als systeemtoezichthouder ingespannen voor goed toezicht op advocaten en advocatenkantoren en de verdere professionalisering daarvan. Tijdens de jaarlijkse dekenronde, waarbij met alle deken afzonderlijk door het college wordt gesproken, heeft het college vooral onderwerpen besproken die de betrokken deken aangingen. Als slot van de dekenronde heeft het college daaruit ook algemene lessen getrokken en besproken met het dekenberaad.

Ten behoeve van de professionalisering is daarnaast een aantal onderzoeken uitgevoerd. De resultaten betreft het college bij de ontwikkeling van het toezicht en het overleg daarover. De toekomstige inrichting van het toezicht naar aanleiding van de evaluatie van de Wet positie en toezicht advocatuur (Wpta) is daarbij een belangrijk onderwerp.

In de tweede helft van het jaar 2021 met een uitloop naar 2022 heeft een deel van de werkzaamheden van het college in het teken gestaan van de evaluatie van de werking van het dekenale toezicht op Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. (Pels Rijcken). Onderzoek daarnaar was in de ogen van het college van groot maatschappelijk belang. Uit de evaluatie, die door het college in februari 2022 werd gepubliceerd, kunnen ook bredere lessen worden getrokken die de verdere ontwikkeling van het toezicht en de inrichting daarvan ten goede kunnen komen.

Net als het voorgaande jaar bleek 2021 ook in het teken te staan van het coronavirus. Dat was, net als op zoveel plekken in de maatschappij, een extra uitdaging. Zeker bij een college dat in samenstelling veranderde en waarbij fysiek kennismaken of vergaderen onmogelijk was. Daarnaast kende het college een uitdaging op het gebied van ondersteuning. Vanwege ziekte en langlopende vacatures kampte het bureau van het college met onderbezetting waarvoor sinds september slechts parttime vervanging beschikbaar was. Dat is ook de reden waarom dit jaarverslag later wordt gepubliceerd dan gebruikelijk. Desondanks heeft het college zich met extra inspanning ingezet om de gewenste werkzaamheden te verrichten.

Tot slot spreekt het college graag dank uit aan Andrée van Es en Frans Knüppe voor hun waardevolle bijdrage de afgelopen jaren.

College van toezicht van de Nederlandse orde van advocaten,

Robert Crince le Roy, Algemeen Deken van de NOvA
Jeroen Kremers, Kroonlid
Roelie van Wijk-Russchen, Kroonlid

Den Haag, 10 mei 2022

2. WERKZAAMHEDEN EN WERKWIJZE

2.1 Toezichtmodel

In het toezichtmodel voor de advocatuur zijn de dekenen van de elf lokale orden van advocaten belast met en eindverantwoordelijk voor het toezicht op advocaten en advocatenkantoren en de behandeling van klachten over advocaten. Het college heeft de wettelijke taak om toe te zien op de werking van het toezicht op advocaten en de behandeling van klachten over advocaten¹. Als systeemtoezichthouder draagt het college in het belang van rechtzoekenden en de maatschappij bij aan de bewaking en bevordering van de kwaliteit en integriteit van de advocatuur en de beroepsuitoefening van advocaten, waarbij het college de balans zoekt tussen de eindverantwoordelijkheid van de dekenen en zijn eigen taak als systeemtoezichthouder.

Binnen het wettelijk kader van de Advocatenwet en de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) toetst het college de taakuitoefening van de dekenen aan de Algemene Beleidsregel toezicht en klachtbehandeling, zoals nader uitgewerkt in het Toezichtkader².

Samengevat houdt dat in dat de dekenen:

- het toezicht en de klachtbehandeling uitoefent op een onafhankelijke, zichtbare, effectieve en professionele wijze, die consistent is met de manier waarop de andere dekenen deze taken uitoefenen; en
- toepassing geeft aan de door hem vastgestelde regels en aan de afspraken en handleidingen die de dekenen in het dekenenberaad hebben gemaakt of opgesteld ten behoeve van hun toezicht en klachtbehandeling.

Het college heeft in de Algemene Beleidsregel toezicht en klachtbehandeling algemene normen gesteld waaraan het toezicht en de klachtbehandeling door de dekenen moeten voldoen. Deze normen zijn door het college nader ingevuld in het Toezichtkader. Hiermee is transparant aan welke normen het college toetst. Het toezichtproces van het college ten opzichte van de dekenen, inclusief de normen die daarbij gelden voor de dekenen, is vastgelegd in het Handhavingskader³. De normering, de monitoring, de handhaving en de verantwoording zijn in het Handhavingskader op gestructureerde wijze beschreven en bijeengebracht. Hiermee draagt deze beleidsregel bij aan de verdere professionalisering van de taakuitoefening van het college en van de dekenen.

2.2 Algemeen

Het college kwam in 2021 eens per drie weken bijeen, en overlegde eens per twee maanden met de voorzitter van het dekenenberaad⁴. In 2021 heeft het college driemaal overlegd met het voltallige dekenenberaad. Naast deze reguliere vergaderingen heeft het college gedurende de evaluatie van het dekenale toezicht op Pels Rijcken regelmatig overleg gehad over de voortgang daarvan, zowel met als zonder externe adviseurs.

In 2021 heeft geen wijziging van de samenstelling van het college plaatsgevonden. Het college bestaat uit twee leden die zijn benoemd bij Koninklijk Besluit en de algemeen deken van de NOVA. Formeel is de

¹ Op de website www.collegevantoezichtnova.nl staat een overzicht van de taken en bevoegdheden van het college en de dekenen.

² De Algemene Beleidsregel en het Toezichtkader zijn gepubliceerd op www.collegevantoezichtnova.nl.

³ Het Handhavingskader is gepubliceerd op www.collegevantoezichtnova.nl.

⁴ Dit voorzitterschap werd van april 2018 tot juni 2021 door twee dekenen bekleed.

algemeen deken de voorzitter van het college. In 2021 was dat Frans Knüppe. In de aanloop naar wetswijziging in het kader van de evaluatie Wpta fungeert een Kroonlid in de praktijk al als informeel voorzitter. In 2020-2021 was dat Andrée van Es. Robert Crince le Roy heeft per 1 januari 2022 Frans Knüppe als algemeen deken van de Nederlandse Orde van Advocaten opgevolgd. Per diezelfde datum is Andrée van Es teruggetreden als Kroonlid. Sindsdien fungeert het Kroonlid Jeroen Kremers in de praktijk als informeel voorzitter van het college. Roelie van Wijk-Russchen is per 1 januari 2022 door de Kroon benoemd als lid van het college.

Het college dankt Andrée van Es en Frans Knüppe voor hun inspanningen en hun waardevolle bijdrage in de afgelopen jaren.

2.3 Inzet van toezichtinstrumenten

De jaarlijkse bezoekeronde van het college aan alle elf dekenen vond plaats in mei-juli 2021. In beginsel vond dat bezoek plaats op het bureau van de betrokken lokale orde van advocaten, maar in verband met Covid in 2021 ook een aantal keren online. Het college legde deze bezoeken in wisselende tweetallen af, vergezeld door de secretaris. Ter voorbereiding heeft het college een feitenuitvraag gedaan bij de dekenen⁵. Tijdens de bezoeken ging het college dieper in op een aantal toezichtthema's, zoals hieronder in hoofdstuk 3 omschreven. Hiermee kreeg het college zicht op de werkwijze van de dekenen en de lokale bureaus. Het college besprak zijn algemene bevindingen uit de bezoekeronde met alle dekenen tijdens een overleg op 6 oktober 2021.

In 2021 zag het college geen grond om zijn wettelijke bevoegdheid in te zetten om te verzoeken een deken te schorsen of te ontheffen van de uitoefening van het toezicht en de klachtbehandeling, of een deken te ontslaan en een andere deken te kiezen. Hetzelfde geldt voor de algemeen deken in zijn hoedanigheid van voorzitter van het college: hij heeft evenmin gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid om bindende aanwijzingen te geven aan een deken met betrekking tot de uitoefening van het toezicht. In paragraaf 2.4 wordt hier nader op ingegaan.

Het college heeft in het verslagjaar geen gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid om nieuwe beleidsregels vast te stellen voor de dekenen. Het college toetst wel of de beleidsregels van de dekenen adequaat zijn, en ziet erop toe dat de dekenen het beleid consistent uitvoeren. In 2021 ontving het college de Leidraad Dekenaal Klachtonderzoek van de dekenen.

2.4 Evaluatie van de werking van het dekenale toezicht op Pels Rijcken

In maart 2021 werd bekend dat bij het gemengde Haagse advocaten- en notarissenkantoor Pels Rijcken een langdurige fraude had plaatsgevonden door toedoen van een notaris, tevens de bestuursvoorzitter van het kantoor. De ernst en impact van dit incident was voor het college de aanleiding voor een evaluatie van de werking van het advocatuurlijke toezicht op Pels Rijcken, uitgeoefend door de deken van het arrondissement Den Haag. Het evaluatierapport is op 10 februari 2022 gepubliceerd.⁶

⁵ De feitenuitvraag is als bijlage 5.1 bij dit verslag gevoegd.

⁶ Deze is te vinden op www.collegevantoezichtnova.nl.

De evaluatie is door het college zelf gedaan. Het college heeft zich laten bijstaan door drie deskundigen, te weten mr. H.J.Th. Biemond, mr. drs. G.J. Everts en prof. dr. mr. M. Pheijffer. Hun rol was om het college te adviseren en de kwaliteit van de evaluatie te bewaken. De ondersteuning werd geleverd door mr. S.J. Lopik, advocaat te Amsterdam. Deze evaluatie was niet voorzien. De vereiste zorgvuldigheid, de omvang en complexiteit van het onderzoek deden een groot beroep op de tijd van de collegeleden, de adviseurs en de ondersteuning.

Op basis van de uitgevoerde evaluatie van de werking van het toezicht konden ook bredere lessen worden getrokken voor het toezicht op de advocatuur. Het toezicht bleek voornamelijk reactief. Het is niet eenvoudig dit op het niveau van het arrondissement volledig te ondervangen, mede door de versnippering van de beschikbare kennis en kunde over elf lokale bureaus en ondersteunende eenheden bij de NOvA. Lokaal ontbreekt het aan voldoende toezichtexpertise, zoals ten aanzien van grote gemengde kantoren en de Wwft. Ten behoeve van de effectiviteit, onafhankelijkheid, professionaliteit, zichtbaarheid en consistentie van het toezicht is landelijke risicosturing en landelijke bundeling van ondersteuning en specialisatiemogelijkheden nodig.

2.5 Signalen van rechtzoekenden en anderen

Het college heeft geen wettelijke taak of bevoegdheid om klachten te behandelen over de handelwijze van dekens in individuele gevallen; het is geen beroepsinstantie voor klagers. Niettemin ontvangt het college geregeld informatie van klagers over de behandeling van hun klacht, of van advocaten over het toezicht door de deken. Het college heeft geen taak of bevoegdheden ten aanzien van klachten over de wijze waarop dekens klachten in individuele gevallen behandelen. Het college kan daarom geen oordeel uitspreken over dit soort kwesties, en kan ook niet bemiddelen of op een andere wijze voor een oplossing zorgen. Voor het college zijn dergelijke signalen wel een bron van informatie over de feitelijke uitoefening van het toezicht en de klachtbehandeling, die het betreft bij zijn taakuitoefening. Het college stelt klagers hiervan op de hoogte en wijst hen zo nodig en mogelijk de weg naar de instantie waar zij met hun klacht terecht kunnen.

In het verslagjaar leverden 30 personen signalen aan. Van hen klaagden 14 personen over de klachtbehandeling of het toezicht door dekens. De overige signalen vielen buiten de taak van het college, bijvoorbeeld omdat deze betrekking hadden op een verzoek om aanwijzing van advocaat op grond van artikel 13 Advocatenwet, klachten over advocaten of klachten over het tuchtrecht. Daarnaast wendden meerdere personen, die eerder al signalen zonden, zich dit jaar opnieuw met berichten over dezelfde kwesties tot het college.

De signalen hadden onder meer betrekking op het gebruik van bevoegdheden door dekens, de duur van de klachtbehandeling, de formulering van de klacht door de deken of de visie van de deken over de gegrondheid van de klacht (het dekenstandpunt).

Aantal ontvangen signalen

	2021	2020	2019	2018	2017
Aantal personen met een signaal	30	31	19	21	27
Aantal nieuwe signalen over toezicht of klachtbehandeling	14	12	15	9	15

3. TOEZICHTTHEMA'S

Het college richtte zich in het verslagjaar op de volgende toezichtthema's, die waren vastgelegd in het Werkplan 2021:

- a. Toerusting dekens
- b. Risicogestuurd toezicht en kwantitatieve rapportage
- c. Integriteit, cultuur en interne controle advocaten(kantoren)

De overige werkzaamheden vloeiden mede voort uit risico's en ontwikkelingen die het college signaleerde in het toezicht en bij de klachtbehandeling. De evaluatie 'Wet positie en toezicht advocatuur' heeft invloed gehad op de accenten die het college in 2021 heeft gelegd.⁷

Hieronder wordt per (sub)thema beschreven wat het college van plan was, welke werkzaamheden het verrichtte en tot welke bevindingen of welk resultaat dat leidde.

THEMA A - TOERUSTING DEKENS

3.1 Voornemens in het werkplan 2021

Als systeemtoezichthouder heeft het college de verantwoordelijkheid om te monitoren of de voorwaarden om goed te kunnen functioneren als deken vervuld zijn. In 2021 kreeg de toerusting van de dekens extra aandacht, hetgeen moet zorgen voor een passende toerusting van de dekens en een bijdrage aan de verdere professionalisering. Dit leidde tot de volgende doelen in het werkplan:

Doelstelling: borgen dat dekens op korte en lange termijn adequaat zijn toegerust.

Beoogd effect: bijdrage aan professionalisering toezicht.

3.2 Werkzaamheden

Om een goed beeld te krijgen van de toerusting van de dekens is bij de dekenronde aandacht gegeven aan de volgende vragen:

1. Hoe aantrekkelijk is de functie van deken voor mogelijke opvolgers die aan het profiel van de deken voldoen?
2. Hoe hoog is de werkdruk van de dekens en wat is de impact van de activiteiten zoals klachtbehandeling op de capaciteitsinzet?
3. Heeft een deken voldoende ondersteuning en toegang tot specifieke expertise om zijn functie goed te vervullen?
4. Hoe werkt een mogelijk veranderende rol van het dekenberaad door op de toerusting van de dekens?

⁷ Zie Pro Facto, [Evaluatie "Wet positie en toezicht advocatuur"](#).

Daarnaast heeft het college in de dekenbezoekronde en de voorbereiding daarop aandacht besteed aan de borging van de onafhankelijkheid van de deken in de praktijk. In de feitenuitvraag voorafgaand aan de bezoekronde zijn vragen gesteld met betrekking tot de onafhankelijkheid en ongewenste belangenverstrengeling.⁸ De deken werd gevraagd om een toelichting te geven op de algemene onafhankelijkheid als deken, de onafhankelijke wijze van vaststellen en uitvoeren van het toezichtbeleid en het onafhankelijk toezicht op kantoor(genoten).

3.3 Bevindingen

Wat betreft de onafhankelijkheid stelt het college dat dit geen absoluut begrip is. Het is niet zwart-wit, maar vergt beoordeling in redelijkheid en afgewogen binnen de context en de praktische omstandigheden waarin het toezicht wordt uitgeoefend. Het college en de deken dienen in redelijkheid te kunnen rechtvaardigen dat sprake is van de onafhankelijke uitoefening van het toezicht en de schijn van afhankelijkheid dient te worden voorkomen. Daartoe is een samenhangende aanpak nodig.

Er is een aantal aanknopingspunten om dit te beoordelen. Allereerst is het dekenaal toezicht op eigen kantoorgenoten en kantoorgenoten van andere leden van de Raad van de Orde van belang. Bij een groter kantoor kan de onafhankelijkheid van de deken door meer kantoorgenoten worden beïnvloed. Het is zaak om extra goed vast te leggen hoe de deken in voorkomend geval in staat is om onafhankelijk toezicht te houden en besluiten te nemen. Daarnaast speelt de financiële relatie met het verbonden kantoor een rol. Voortzetting van het dienstverband of partnerschap van de deken tijdens het dekenaat kan spanning opleveren met onafhankelijkheid. Het is ook denkbaar dat de deken zijn advocatenpraktijk na het dekenaat zal voortzetten. Een groot deel van de deken heeft aangegeven dat de einddatum van de verbondenheid aan het kantoor nog onbekend is. Daaruit concludeert het college dat het waarschijnlijk is dat deze deken na het dekenaat weer terugkeren naar hun verbonden kantoor. Deze terugkeer kan van invloed zijn op de onafhankelijkheid van de deken. De vermeende afhankelijkheid kan tot op zekere hoogte gemitigeerd worden door duidelijke en professionele afspraken tussen de deken en het verbonden advocatenkantoor in een professioneel statuut. Verder heeft het college de deken geadviseerd om een regeling betreffende nevenfuncties op te stellen.

Tijdens de dekenbezoekronde 2022 zal het college hieraan verder aandacht besteden.

THEMA B - RISICOGESTUURD TOEZICHT EN KWANTITATIEVE RAPPORTAGE

3.4 Voornemens in het werkplan 2021

Voor effectief en efficiënt toezicht acht het college het van belang dat met behulp van risicogestuurd toezicht de beschikbare capaciteit en middelen gericht worden ingezet daar waar een verhoogde kans bestaat dat een bepaald risico of schadelijk probleem zich voordoet. Dat wil zeggen dat een risicoanalyse ten grondslag ligt aan de inzet van middelen, inclusief de keuze van de te bezoeken kantoren. Een risicogebaseerde taakuitoefening is voor het Wwft-toezicht wettelijk voorgeschreven.

⁸ De feitenuitvraag is als bijlage 5.1 bij dit verslag gevoegd.

Het college noemde het in zijn werkplan 2021 van belang dat het risicogestuurd toezicht wordt ondersteund door een analyse van data over ontwikkelingen binnen het eigen arrondissement en door overeenkomsten en verschillen tussen arrondissementen te analyseren. De arrondissement-overstijgende risicoanalyse vergroot zowel de potentie van effectieve risicosturing als ook de monitoringmogelijkheden van de dekens en het college. Dit maakt het noodzakelijk dat datasets van individuele arrondissementen onderling vergelijkbaar zijn. In 2020 is het IT-systeem van de dekens vernieuwd. Gedurende 2021 moest een forse inspanning door dekens worden geleverd om uniform gebruik binnen de arrondissementen te realiseren.

Het college wilde kunnen beschikken over kwantitatieve gegevens over de activiteiten die dekens uitvoeren en de uitkomsten die deze opleveren. Deze gegevens, en de historische ontwikkeling ervan, geven een indicatie van de hoeveelheid werk en de uitdagingen waar een deken voor staat. Dit leidde tot de volgende doelen in het werkplan:

Doelstelling: eerste oplevering in 2021 van tussentijdse kwantitatieve rapportage.

Beoogd effect: bijdrage aan risicogestuurd toezicht door, op grond van beschikbare data, rechtsgebieden en (advocaten bij) kantoren te selecteren waar sprake is van verhoogd risico.

3.5 Werkzaamheden

Beoordeling jaarverslagen en jaarplannen

In aanvulling op de in het werkplan voorgenomen activiteiten heeft het college in 2021 door externe deskundigen een analyse laten uitvoeren van de jaarverslagen en jaarplannen van de dekens en het dekenberaad. Daarbij zijn de jaarverslagen en jaarplannen beoordeeld, onder meer ten aanzien van risicosturing en transparantie over het uitgevoerde toezicht, en is een analyse van de uitgevraagde data door het college uitgevoerd.

Kwantitatieve gegevens

Aan het eind van 2021 is voor het eerst een kwantitatieve rapportage aangeleverd door de dekens. Volgend jaar zullen de dekens opnieuw een kwantitatieve rapportage aanleveren. Behalve dat het college de dekens een analyse daarvan zal vragen – die overigens ook voor de dekens zelf van belang is – zal het college ook in aanvulling daarop voor zover nodig een eigen analyse uitvoeren.

3.6 Bevindingen

Beoordeling jaarverslagen en jaarplannen

De beoordeling van de jaarplannen en jaarverslagen indiceert dat op het gebied van openbare rapportage en verantwoording aanzienlijke ruimte bestaat voor verbetering. Op basis hiervan en de bespreking daarvan met de dekens is het college er voorstander van dat de dekens overgaan naar een gezamenlijk jaarplan en jaarverslag van het dekenberaad als centraal (of zelfs enig) vehikel voor planning van en verantwoording over het toezicht. In het jaarverslag moet concreet worden gemaakt hoe de risico's zijn verkleind door het toezicht, en kunnen waar relevant ook arrondissement-specifieke aspecten worden belicht.

Kwantitatieve gegevens

De aangeleverde kwantitatieve gegevens zijn met het dekenberaad besproken. In het vervolg dient de informatie op de aangegeven tijd te worden aangeleverd. Naar aanleiding van de opgedane eerste ervaringen wordt het te hanteren format en de toelichting daarbij aangepast. Als de dekens in staat zijn de gegevens eerder aan te leveren zou kunnen worden volstaan met het aanleveren van gegevens over het voorgaande kalenderjaar. Aanvullende tussentijdse informatie over het lopende jaar is dan overbodig. Dat zou de efficiency bevorderen. Hierover is het college in overleg met het dekenberaad.

In de voor het eerst aangeleverde informatie ontbraken nog historische gegevens waardoor geen vergelijking met voorgaande jaren kon worden gemaakt. Voor betekenisvolle inhoudelijke analyse is dat van belang. De aangeleverde gegevens kunnen thans alleen op zichzelf worden beoordeeld. In het kader van de voorbereiding van de dekenbezoekronde 2022 kan dit worden verbreed.

THEMA C - INTEGRITEIT, CULTUUR EN INTERNE CONTROLE ADVOCATEN(KANTOREN)

3.7 Voornemens in het werkplan 2021

Het college heeft in 2020 een onderzoek geïnitieerd naar de wijze waarop in het toezicht aandacht besteed wordt aan de integriteit van advocaten en hoe met name de grotere kantoren in hun interne controles en processen omgaan met integriteit en met de heersende cultuur die daarop van invloed is. Dit onderzoek is samen met de dekens ter hand genomen. Het liep door tot in 2021. Daarbij zijn vragen aan de orde gekomen als:

- Is er een integriteitsbeleid, zijn er interne controlemechanismen en zijn die effectief?
- Hoe houden de dekens zicht op advocaten die van kantoor wisselen na een integriteitsschending, en hoe wordt voorkomen dat bij een volgend kantoor weer hetzelfde gedrag wordt vertoond?
- Hoe worden de conflicterende belangen binnen de kantoren behandeld en is dat effectief?

Het college gaf indertijd aan met dekens in gesprek te willen gaan over de bevindingen en te sturen op de effectieve toepassing van opgedane inzichten. Dit leidde tot de volgende doelen in het werkplan:

Doelstelling: beter begrip van hoe dekens integriteitstoezicht vormgeven en zouden kunnen vormgeven en hoe daarbij kan worden geleund op de interne controle en governance van (grotere) advocatenkantoren.

Beoogd effect: meer gerichte en risicogestuurde aandacht voor de integriteit van advocaten, de cultuur en interne controle op kantoren.

3.8 Werkzaamheden

In 2021 hebben de onderzoekers hun bevindingen gedeeld in een rapport. Dat rapport is door het college en de dekens besproken.

3.9 Bevindingen

Het rapport zal door het college en de dekens gezamenlijk openbaar worden gemaakt. De dekens zullen een aanpak op hoofdlijnen opstellen voor het aandacht geven aan integriteit bij het toezicht op (advocaten bij) grotere kantoren.

4. OVERIGE WERKZAAMHEDEN

4.1 Organisatie van het bureau

Het college en zijn secretariaat vormen tezamen een kleine organisatie binnen de constellatie van de NOvA. In juni 2021 heeft een externe deskundige een advies opgeleverd over de benodigde ondersteuning voor het college. De aanleiding daarvoor waren problemen met het bezetten van een ondersteunend team van adequate omvang en samenstelling. Met het oog op de professionalisering van het systeemtoezicht door het college en de ondersteuning daarvan is de komende jaren bovendien een impuls nodig wat betreft de werkorganisatie van het college. Dit heeft consequenties voor de formatie en de begroting.

Op die basis is vanaf 1 september het ondersteunend team tijdelijk versterkt met een parttime secretaris-kwartiermaker en een junior beleidsmedewerker, en is in november 2021 een begin gemaakt met de werving van een secretaris-directeur. Dit heeft ertoe geleid dat inmiddels een secretaris-directeur voor het college is geselecteerd (mr. Alexandra Bitlloch, benoemd per 1 mei 2022). De verdere invulling van het ondersteunende team wordt door de secretaris-directeur ter hand genomen. Tevens wordt bezien op welke wijze de bedrijfs- en beheersmatige inrichting van de ondersteuning van het college structureel op een adequaat niveau kan worden gebracht.

4.2 Voortgangsrapportages

Op verzoek van de Tweede Kamer en de minister van Rechtsbescherming rapporteert het college afzonderlijk over de voortgang van de versterking van het toezicht op de advocatuur in het licht van de evaluatie van de Wet Positie en Toezicht Advocatuur (Wpta). De voortgang wordt besproken aan de hand van drie thema's: governancestructuur van het toezicht, onafhankelijkheid van de toezichthouder, en werking van het toezicht. In mei en september 2021 zijn de eerste en tweede voortgangsrapportages gepubliceerd.^{9/10} Naar aanleiding van het verzoek van de Tweede Kamer was het voornemen om ongeveer op kwartaalbasis te rapporteren. Vanwege het gebrek aan ondersteuning van het college is dat sinds de publicatie van de tweede voortgangsrapportage niet meer gelukt. Met de publicatie van de evaluatie toezicht Pels Rijcken in februari 2022 is wel beoogd relevante knelpunten te belichten in de voortgang van de versterking van het toezicht.

4.3 Begroting

Enkele kosten van de follow-up van de evaluatie Wpta en de evaluatie van het dekenale toezicht op Pels Rijcken waren niet voorzien ten tijde van de opstelling van de begroting 2021. In verband met deze onvoorziene ontwikkelingen heeft het college de procedure gevolgd die geldt voor het jaarlijkse begrotingsproces en op 25 september 2021 een interim begroting vastgesteld en aan de minister voorgelegd. Deze kosten waren nog onzeker, derhalve is in de interim begroting tevens een pm-post toegevoegd. Het opstellen van en verantwoording afleggen over een interim begroting is een goed governance gebruik indien lopende het jaar ten gevolge van gewijzigde omstandigheden een significante overschrijding

⁹ [Eerste voortgangsrapportage versterking toezicht advocatuur, 7 mei 2021](#)

¹⁰ [Tweede voortgangsrapportage versterking toezicht advocatuur, 27 september 2021](#)

van de begroting wordt voorzien. De minister van Rechtsbescherming heeft bij brief d.d. 26 november 2021 laten weten kennis te hebben genomen van de interim begroting. Vervolgens is de begroting 2022 opgesteld op basis van dezelfde uitgangspunten als de interim begroting en is deze door de minister goedgekeurd.¹¹

¹¹ De Begroting 2022 is te vinden op de website van het college: www.collegevantoezichtnova.nl.

5. BIJLAGEN

BIJLAGE 5.1. Thematische uitvraag bezoekerde aan de dekens

Ter voorbereiding op de bezoekerde 2021 heeft het college de dekens gevraagd om informatie aan te leveren met betrekking tot een aantal specifieke onderwerpen. De thematische uitvraag stelde het college in staat om zelf in voorbereiding op de bezoekerde een analyse uit te voeren op een drietal thema's: de onafhankelijkheid van het toezicht, de uitoefening van het toezicht, en de ondersteuning en financiering van het toezicht.

THEMA: ONAFHANKELIJKHEID VAN HET TOEZICHT

Onafhankelijkheid is een kernvoorwaarde voor goed toezicht. Voor het gezag en de geloofwaardigheid van het toezicht is eveneens van belang dat de schijn van afhankelijkheid wordt vermeden.

Deel 1: feitenuitvraag

- Een gedocumenteerd overzicht van de belangen of relaties (contractueel, financieel, anderszins) van de deken bij het kantoor waaraan de deken verbonden is/was/zal zijn, strekkend vanaf het aantreden als deken tot heden.
- Een overzicht van leden van de raad van de orde die actief zijn in de uitoefening van het toezicht in brede zin (bestuursrechtelijk en tuchtrechtelijk), de rol die zij in het toezicht vervullen, het kantoor waaraan zij verbonden zijn, en de regelingen die getroffen zijn om de onafhankelijkheid van het toezicht te waarborgen.
- Een gedocumenteerd overzicht van overige belangen (contractueel, financieel, anderszins) van het bureau van de orde bij onder toezicht gestelde advocaten, zoals bijvoorbeeld inhuizing bij een advocatenkantoor.

Deel 2: verzoek om toelichting

- Op welke wijze is uw algemene onafhankelijkheid als deken geborgd?
- Op welke wijze heeft u geborgd dat het vaststellen van toezichtbeleid en het uitvoeren van het toezichtbeleid in uw arrondissement op eenduidige en onafhankelijke wijze kan plaatsvinden?
- Op welke wijze is uw onafhankelijkheid geborgd bij het uitoefenen van toezicht op dan wel het nemen van handhavingsbesluiten tegen eigen kantoor(genoten) of de kantoren van collega leden van de raad van de orde?

THEMA: UITVOERING VAN HET TOEZICHT

Sinds de publicatie van het model voor een gestructureerde aanpak van risicogestuurd toezicht in 2018 werken de dekens volgens dit model. Een onderdeel van risicogestuurd toezicht is het verzamelen en analyseren van relevante data, en de uitkomsten van de analyse inzetten bij de uitvoering van het toezicht.

Feitenvraag

- De lijst van de kantoren bezocht in elk van de jaren 2018, 2019, 2020 en 2021 (januari-maart), met per kantoor de volgende feiten:
 - grootte van het kantoor (aantal advocaten);
 - belangrijkste rechtsgebieden (maximaal 3) van het kantoor;
 - aantal (per jaar) tegen dit kantoor ingediende klachten;
 - aantal en soort (per jaar) tegen dit kantoor genomen toezichtmaatregelen.
- Een overzicht per jaar van het aantal door u gestarte procedures/opgelegde maatregelen tegen advocaten in 2018, 2019, 2020 en 2021 (januari-maart), gespecificeerd naar tuchtrecht en bestuursrecht.
- De lijst van vervolgacties ondernomen naar aanleiding van de bevindingen van het Wwft themaonderzoek door de Unit FTA (specifiek per kantoor).

THEMA: ONDERSTEUNING EN FINANCIERING VAN HET TOEZICHT

In 2019 heeft het college bij alle lokale orden de begroting 2019 en de jaarrekening 2018 opgevraagd. Het doel van deze opvraag was het krijgen van inzicht in de financiering van het toezicht, de klachtbehandeling en het tuchtrecht en de bijbehorende ondersteuning. Dit jaar vroeg het college, met hetzelfde doel, bij wijze van actualisatie de onderstaande gegevens op.

Feitenvraag

- Jaarverslag 2020 en (concept) jaarrekening 2020, voorzien van toelichting.
- Begroting en realisatie 2020, inclusief onderverdeling begrotingsposten en specificatie uitgaven voor toezicht, klachtbehandeling en tuchtrecht.
- Begroting 2021, inclusief onderverdeling begrotingsposten en specificatie uitgaven voor toezicht, klachtbehandeling en tuchtrecht.

BIJLAGE 5.2. Toezicht en klachtbehandeling in cijfers

In voorgaande jaarverslagen van het college waren tabellen opgenomen over het toezicht en klachtbehandeling samengesteld op basis van cijfers uit jaarverslagen van de NOvA, het dekenberaad en de lokale orden van advocaten. Ten tijde van het opstellen van het jaarverslag 2021 was het onderwerp van gesprek met het dekenberaad hoe dient te worden omgegaan met deze kwantitatieve gegevens. Vanwege de onderbezetting binnen de ondersteuning van het college is het nog niet mogelijk gebleken om hier een conclusie aan te verbinden. In 2022 zal het college zich verder beraden over de inhoud van de aan te leveren kwantitatieve gegevens, zodat de aanlevering een toegevoegde waarde met zich meebrengt ten behoeve van risicogestuurd toezicht en de verantwoording daarover. Op die basis zal worden beoordeeld welke gegevens worden gepubliceerd in het volgende jaarverslag, waarbij dubblures met publicaties van de dekens zullen worden vermeden.